

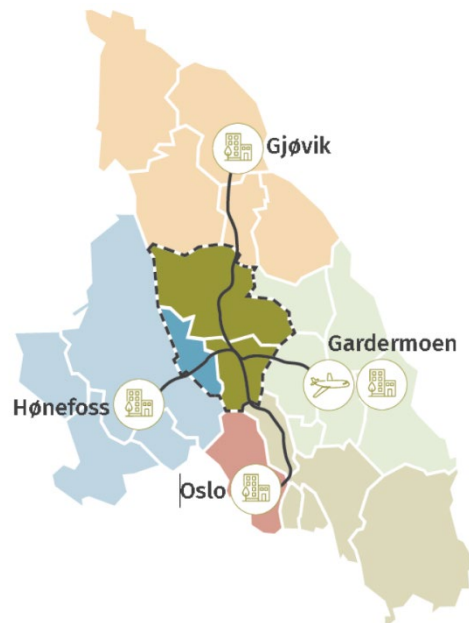
Handlingsprogram 2025

Hadeland IPR

Kort om Hadeland

Hadeland består av kommunene Gran, Jevnaker og Lunner, og ligger som et knutepunkt mellom Oslo, Gjøvik, Gardermoen og Hønefoss. Viktige samferdselsårer er Rv4, Gjøvikbanen og E16. Hadeland er en sterk merkevare og vi har en lang kulturhistorie og sterk identitet.

Hadeland er et godt sted å bo, har variert næringsliv, kort vei til sentrale strøk, har en egen videregående skole med bred tilbudsvifte og et eget senter for voksnes læring. Hadeland har en omfattende frivillighet og sterkt idretts- og kulturliv. Naturen på Hadeland er flott og innbyr til aktivitet. Med bølgende kulturlandskap, Nordmarka, Fjorda, Øståsen, Randsfjorden, Harestuavannet og mindre vann har vi mange perler til glede for både innbyggere og besøkende. Vi har nasjonalt kjente aktører/områder som Hadeland Glassverk, Kistefos, Operafest Røyken, Granavollen, Lygna, Lokstallen og Nordmarka. Og vi har de mer skjulte høydepunktene som Røyken, Randsfjordmuseet, Glasslåven, Verkevika, Sagvollen, Skjerva og mange andre. Vi har også flere utnyttede potensialer som Solobservatoriet på Harestua.

Det bor ca 30.000 mennesker i regionen og omtrent halvparten er sysselsatt. 40% pendler ut av Hadelandsregionen til jobb, mens 60% jobber i egen kommune eller i en av de andre Hadelandskommunene. Det er også rundt 3.000 mennesker som pendler inn til jobb på Hadeland. På Hadeland videregående skole er det litt over 800 elever høsten 2024 og omtrent 130 elever på Karriere Innlandet.

Hadeland er en samlet region, men også delt av mange ulike grenser på kryss og tvers. Fylkesgrense mellom Innlandet og Akershus deler regionen, men det gjør også andre grenser som statsforvalter, domstol, Nav og helseregion.

Kort om Hadeland IPR

Hadeland IPR er et interkommunalt politisk råd mellom kommunene Gran, Jevnaker og Lunner. Hadelandsregionen har lang tradisjon for regionalt og interkommunalt samarbeid. De siste årene har denne tradisjonen blitt utfordret fra ulike hold blant annet på grunn av regionreformen. Dette førte til at Jevnaker gikk ut av regionrådet¹, og at kommunene som tidligere var samlet i Oppland fylke havnet i to ulike fylker. Lunner og Jevnaker i Viken og etter

¹ Jevnaker var tidligere med i både Hadelandsregionen og Ringeriksregionen. I årene var de medlemmer av kun Ringeriksregionen. Fra 2024 er de igjen medlem av begge de politiske rådene.

hvert Akershus fylke og Gran i Innlandet fylke. Gran kommune søkte i juni 2024 om å endre fylkestilhørighet til Akershus fylke slik at regionen kan samles i ett fylke igjen. Det forventes svar på denne søknaden senest i 2026 med eventuell endring av fylkestilhørigheten fra 1. januar 2028.

De tre Hadelandskommunene har gjennom de siste årene samarbeidet om programmet «Hadeland - nært og naturlig» i tillegg til at Gran og Lunner har samarbeidet gjennom et IPR. I juni 2023 ble Hadelandserklæringen signert mellom de tre kommunene. I 2024 har de tre kommunen hatt en ett-årig samarbeidsavtale i Hadeland nært og naturlig IPR. Gjennom 2024 har det blitt arbeidet aktivt med grunnlag for ny samarbeidsavtale og ny samarbeidsavtale for 2025 og fremover blir vedtatt av de tre kommunestyrene i nov/des 2024.

I samarbeidsavtalen står følgende om formål og oppgaver til Hadeland IPR:

Formålet til Hadeland IPR

Hadeland IPR er et politisk samarbeid som skal bidra til å styrke regionen som en bærekraftig og konkurransedyktig region. Rådet skal være en aktiv pådriver og arbeide strategisk med samfunnsutvikling i regionen. Hadeland IPR skal bidra til en positiv utvikling av regionen og ivareta deltakernes interesser på tvers av kommune -og fylkesgrensene og forvaltningsnivåene. Hadeland IPR skal fremme regionens interesser i fylkes- og rikssammenheng.

Kommunene på Hadeland har et felles ansvar for å forvalte innholdet i Hadelandserklæringen. Dette skal gjøres med respekt for historien og bidra til utvikling av miljø og samfunn til det beste for kommende generasjoner.

Oppgaver i Hadeland IPR

- *Uttalelser på vegne av rådet*
- *Initiativ til utredning og eventuell gjennomføring av prosjekter og tiltak innenfor rådets formål, strategi og vedtatte økonomiske ramme*
- *Opprettelse av arbeidsgrupper for prosjekter*
- *Etablere prosjekter og tiltak innenfor egen budsjetttramme, eventuelt med tillegg av ekstern finansiering*
- *Rekruttere prosjektmedarbeidere innenfor vedtatt budsjetttramme og eksterne tilskudd til å løse arbeidsoppgaver knyttet til virksomhetens prioriterte innsatsområder*
- *Daglig drift av rådet*
- *Behandle forslag og gi innstilling til deltakerne om endring i samarbeidsavtalen*

Politisk organisering av regionalt arbeid i Hadelandsregionen

De tre Hadelandskommunen er samlet i Hadeland IPR. Øverste formelle organ er **representantskapet** som møtes ca fem ganger per år.

Representantskapet består av 3 politikere fra hver kommune. I tillegg inviteres representanter fra fylkene Akershus og Innlandet. Andre inviteres avhengig av tema.

Leder og nestleder av representantskapet rulleres årlig.

Arbeidsutvalget består av ordførerne og møtes en gang i måneden. Kommunedirektørene deltar også i disse møtene. Arbeidsutvalget skal forberede representantskapsmøtene og arbeide med saker mellom disse møtene.

To ganger i året er det **felles formannskapsmøte** samtidig med representantskapet. Et av disse er Hadelandstinget. I tillegg til formannskap og representantskap blir politikere i fylkene eller på storting med lokal tilknytning invitert. Hadelandshagen blir også invitert til dette møtet. Andre får også invitasjon avhengig av tema på møtet.

For å sikre forankring i den enkelte kommunen utover de felles formannskapsmøtene har den enkelte kommunen ansvar for å **holde kommunestyret orientert** om arbeidet i rådet. Referat fra rådets representantskapsmøter skal være referatsaker i kommunestyrene. Minimum hvert halvår orienteres det i kommunestyrene om rådets virksomhet.

Alle tre kommuner har **Ungdomsråd** og Hadeland IPR kan ha saker til diskusjon som berører barn og ungdom i regionen. Et eksempel er skolestruktursaken i 2024. Hadeland IPR skal minst en gang i året delta i møter i de tre ungdomsrådene for å informere om arbeid som gjøres regionalt. I tillegg skal ungdomsrådene få informasjon om saker som berører dem direkte slik at vi får med innspill fra dem dersom de ønsker det. Lederne av ungdomsrådene skal inviteres til Hadelandstinget og møter med felles formannskap. Hadeland IPR skal legge «[Sjekkliste for god medvirkning med barn og unge](#)²» fra UngHadeland til grunn ved vurdering av om vi bør legge til rette for medvirkning fra barn og unge i regionen i enkeltsaker.

Fylkeskommunene

Hadeland ligger i de to fylkene Akershus og Innlandet. Fylkene er viktige samarbeidspartnere innen regional utvikling i tillegg til at de har ansvar for samferdsel, tannhelse og videregående opplæring. Fylkene blir invitert på alle møter i representantskapet, Hadelandstinget og andre møter hvor det er naturlig.

For Hadelandsregionen er det viktig at fylkene snakker sammen og med oss som region om saker som berører oss.

Administrasjonen i IPR har tett dialog med administrasjonen i begge fylkene for å skape forståelse for våre utfordringer og finne løsninger på saker hvor fylkeskommunene er involvert.

Fylkene er også viktige støttespillere når det gjelder finansiell støtte. Innlandet fylke har en løsning med tilskuddsmidler med fast sum per år, mens Akershus fylke har en ordning hvor man søker støtte til enkeltprosjekter.

Administrativ organisering av regionalt arbeid i Hadelandsregionen

Hadeland IPR har en administrasjon som består av 1,2 årsverk ved inngangen til 2025. Administrasjonen legger til rette for de ulike møteplassene IPR-et har ansvar for og arbeider med sakene som blir tatt opp i representantskapet og i arbeidsutvalget. I tillegg har administrasjonen ansvaret for programmet Hadeland nært og naturlig.

Fra 2025 blir det opprettet et **kommunedirektørutvalg** (KDK) som møtes annenhver måned. Dette utvalget utfører ved behov saksforberedelse og har ansvar for å følge opp bestillinger fra arbeidsutvalget som ikke tillegges sekretariatet. Leder og nestleder i KDK følger rotasjonen i arbeidsutvalget.

² Per i dag en intern lenke i Gran kommune. UngHadeland arbeider for å gjøre denne tilgjengelig på en egnet nettside.

For at **administrativ ledelse i kommunene** er godt informert om arbeidet som gjøres regionalt er det ønskelig at administrasjonen i Hadeland IPR deltar i ledermøte 2 ganger i året.

Kommunale nettverk

Gjennom arbeidet med ny samarbeidsavtale i 2024 har det kommet opp et klart ønske om å etablere kommunale nettverk. Dette for å la fagmiljøene i de ulike kommunene jobbe tettere sammen, holde hverandre informert, lære av hverandre og forankre arbeidet som gjøres i IPR-et. En viktig begrunnelse er også at administrasjonen i IPR'et består av kun 1,2 årsverk og er avhengig av bidrag fra kommunene for å at regionen skal få utført det arbeidet man trenger regionalt.

De kommunale nettverkene er:

- *Kommunikasjon* – videreføring fra 2024. Kommunikasjonsrådgiverne fra de tre kommunene samt representant fra programmet Hadeland nært og naturlig
- *Næring* – bo- og næringsrådgivere fra de tre kommunene i tillegg til Hadelandshagen og representanter fra Landbrukskontoret
- *Infrastruktur*
 - Samferdsel – en ressurs må pekes ut fra hver av kommunene
 - Tilgang til energikilder – en ressurs må pekes ut fra hver av kommunene
- *Klima/miljø* - en ressurs må pekes ut fra hver av kommunene

Det skal utarbeides et mandat for hvert av de kommunale nettverkene.

Det skal utpekes en leder for det enkelte kommunale nettverket og dette skal gå på rundgang årlig. Gitt at det er tre nettverk skal vervet fordeles slik at hver kommune har ett lederverv per år. Administrasjonen i IPR setter opp møteplan, kaller inn til møtene og sikrer møterom. IPR hjelper også til med distribusjon av møtereferat og koordinering av bidrag fra de ulike gruppene inn i arbeidsutvalget og eventuelt til representantskapet.

Aktørene i de kommunale nettverkene skal holde hverandre oppdatert om hva som skjer i de ulike kommunene innen fagfeltet og identifisere regionale problemstillinger man bør jobbe sammen om. Det kommunale nettverket rapporterer til arbeidsutvalget og KDK med referater etter møtene. Disse skal utarbeides senest en uke etter møtet for å sikre rask informasjonsutveksling fra det kommunale nettverket til arbeidsutvalget og KDK.

De kommunale nettverkene skal utpeke representanter inn i faggruppene til Osloregionen. I Osloregionen representerer vedkommende Hadeland og ikke kun sin kommune. Så langt det lar seg gjøre skal saklisten til neste møte i en faggruppe i Osloregionen diskuteres i det regionale kommunale nettverket først slik at man er samstemt om hvilke signaler man skal ha med inn i Osloregionen fra Hadeland.

Dersom det er ønske om kommunale nettverk innen flere området skal dette diskuteres i arbeidsutvalget og i tett dialog med kommunedirektørene.

Regionalt kompetanseforum

Etter mal fra Innlandet fylkeskommune har vi et regionalt kompetanseforum på Hadeland. Daglig leder for IPR leder dette forumet. Det har fem møter i året og består av representanter fra kommunene, fylkene, NAV (Gran/Lunner og fra Jevnaker), Opplæringskontoret for voksne, Hadeland videregående skole, Hadelandshagen og Karriere Innlandet.

Det er laget en egen nettside for dette forumet som inneholder mandat, møtereferater og annen informasjon: <https://regionhadeland.no/regionalt-kompetanseforum.600643.no.html>

Samarbeid med andre

Hadeland IPR har mange gode og viktige samarbeidspartnere. Politisk er det opprettet faste møtepunkter med **Ringeriksregionen** samt **Gardermoregionen og Samarbeidsrådet for nedre Romerike**. Disse legges inn på møteplanen. Forberedelse av disse møtene gjøres av regionrådslederne. Daglig leder i IPR-ene bidrar med gjennomføring.

Det er naturlig å ha slike treffpunkter også med **Gjøvikregionen**, men hvordan dette skal legges opp blir avklart etter at fylkestilhørighet for Gran er vedtatt.

Nittedal er også interessert i en tettere dialog med Hadeland. Innen hvilke områder og form på dette er ikke diskutert enda.

Administrasjonen i Hadeland IPR er samlokalisert med **Hadelandshagen** på Gran og på Harestua. I tillegg er det månedlig møte Hadelandshagen og næringsrådgivere i de tre kommunene som beskrevet under delen om kommunale nettverk. Vi samarbeider også med Hadelandshagen i ulike prosjekter hvor det er naturlig. Hadelandshagen og Hadeland IPR har også flere fellesmøter med samarbeidspartnere som for eksempel Innovasjon Norge og andre.

Kommunene er medlemmer av **Visit Øst-Norge**. Avtalene går ut ved utgangen av 2025 og 2026 og man bør i løpet av 2025 ta en gjennomgang av avtalene og hva kommunene får ut av dette samarbeidet.

Hadeland IPR og Visit Øst-Norge samarbeider på prosjekter hvor det er naturlig. Ved inngangen til 2025 er hovedfokuset prosjektet «Sykling på Hadeland». Visit Øst-norge har også gjort en stor jobb med å sertifisere alle kommunene i ordningen bærekraftig reisemål som Innovasjon Norge er ansvarlig for. Dette skal reklassifiseres i 2027. Det skal også dannes en regional reisemålsledelse da dette er et krav i forbindelse med sertifisering. Det er også et mål om å ha minst et møte i året for å informere hverandre om status og videre planer for arbeidet i våre to organisasjoner.

UngHadeland er en viktig aktør for ungdommen på Hadeland. De arbeider primært med ungdom i Gran og Lunner, men Aktiv sommer er for alle tre kommunene. Hadeland IPR har god nytte av å samarbeide med UngHadeland da de arbeider for at ungdommen på Hadeland skal ha det best mulig. Dette er i tråd med våre mål om bolyst, blilyst og det å være en attraktiv region.

Kulturkraft er en interesseorganisasjon for noen av de som arrangerer festivaler på Hadeland. Det ble i 2023 signert en forpliktende bærekraftsavtale mellom Kulturkraft, Hadelandshagen og Hadeland IPR. I 2024 ble det arbeidet med avfallshåndtering som resulterte i felles kommunikasjon til publikum og felles avfalls løsninger fysisk på festivalene.

Hadeland IPR har dialog med **næringslivet** i tett samarbeid med Hadelandshagen. Vi opplever flere tilbakemeldinger fra næringslivet om at en av deres største utfordringer er mangel på kompetent arbeidskraft og at de ser viktigheten av arbeidet som gjøres i Hadeland IPR for å øke tilflytting og arbeide for at regionen er attraktiv å bo i.

Osloregionen IPR

Kommunene er medlem av Osloregionen IPR sammen med 62 andre kommuner i og rundt Oslo. Visjonen er «Osloregionen skal være en bærekraftig og internasjonal konkurransedyktig region». Hovedstadsregionen spiller en viktig rolle for den nasjonale utviklingen og for internasjonalt samarbeid og kontakt. Osloregionen har ulike forum hvor vi deltar:

- Styret: Harald Tyrdal for Hadeland og Morten Lafton for Ringeriksregionen
- Interessepolitisk utvalg: Morten Lafton for begge regioner
- Koordineringsgruppen: daglig leder i Hadeland IPR
- Nærings samarbeid-gruppen: Torstein Brandrud fra Lunner kommune i dag.³
- Areal og transportgruppen: Øyvind Sørli fra Gran kommune
- Kraft / nett: Ole Næss fra Hadelandshagen
- Klima og miljø: ingen representanter fra Hadeland per i dag

Vi ønsker fremover å koble arbeidet i Osloregionen IPR tettere sammen med møtестrukturen i Hadeland IPR for å sikre at vi er omforent om de sakene som tas opp i Osloregionen IPR.

Sparebankstiftelsene og andre aktører

Økonomien til Hadeland IPR bærer preg av at den kommunale økonomien er presset. Administrasjonen arbeider derfor med å søke støtte til prosesser og prosjekter hos Sparebankstiftelsene og andre aktører hvor dette er mulig.

Strategiske innsatsområder

Fra Samarbeidsavtalen:

Gjennom samarbeid i det interkommunale politiske rådet skal de tre Hadelandskommunene arbeide for å oppnå regionens mål om bolyst, økt tilflytting og næringsetablering.

Rådet skal utvikle politikk og stimulere til utvikling innen nærmere bestemte områder, herunder:

- Omdømmebygging og ivaretagelse av merkevaren Hadeland
- Tilflytting, stedsutvikling og attraktivitet
- Kompetanseutvikling
- Næringsutvikling
- Infrastruktur
- Klima / miljø

De strategiske innsatsområdene blir beskrevet i årlige handlingsplaner.

Bærekraft er grunnleggende for alt arbeid i Hadeland IPR. Av FNs bærekraftsmål har vi størst fokus på er:

- Mål 4: God utdanning
- Mål 9: Innovasjon og infrastruktur
- Mål 11: Bærekraftige byer og samfunn
- Mål 17: Samarbeid for å nå målene

³ Deltakelse her bør diskuteres i det kommunale nettverket. Det samme gjelder areal- og transportgruppen og Kraft / nett

Årlig handlingsplan

Det skal utarbeides en årlig handlingsplan basert på Hadelandserklæringen, Samarbeidsavtalen og dette handlingsprogrammet. Handlingsplanen skal inneholde informasjon om hvilke aktiviteter som skal foregå, mål for disse og budsjett (finansiering og kostnader).

Mal for årshjul

Sekretariatet har ansvar for å lage en møteplan og invitere til møtene som foregår i regi av Hadeland IPR. Årshjulet skal ta hensyn til politiske møter i kommunene. Dersom det er mulig skal det også tas hensyn til politiske møter i fylkene og styremøter i Osloregionen.

Faste møtedager:

- Representantskapet og felles formannskapsmøte har møtedag på fredager
- Arbeidsutvalget har møter på mandager etter lunsj. Dette skal koordineres med møteplanen til Ringeriksregionen.
- Kommunedirektørutvalget har møte en time før arbeidsutvalgsmøtene

Næringsgruppa har møter onsdag før lunsj. Øvrige kommunale nettverk bør finne faste møtedager dersom dette er mulig.

For arbeidsutvalget settes det opp månedlige møter for å sikre plass i kalenderne. Dersom det ikke er saker som bør diskuteres vil møtet bli avlyst.

Når årets møteplan blir satt opp må den ta hensyn til:

- Formannskap og kommunestyremøter i de tre kommunene
- Møter i Ungdomsrådene i de tre kommunene
- Møter i Osloregionen IPR
- Faste konferanser som store konferanser i KS, KLP og NHO, Agenda Innlandet, Kongsberg Agenda og Arendalsuka
- Ferie og høytider

Mal for møteplan - Hadeland IPR

Utkast, ikke behandlet

Møter iht Samarbeidsavtalen	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Representantskap		x		x		x			x			x
Felles formannskapsmøter						x				x		
Hadelandsting						x						
Arbeidsutvalg IPR	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x
Kommunedirektørutvalg	x		x		x			x		x		x
Andre utvalg som administreres av Hadeland IPR												
Regionalt kompetanseforum	x		x		x				x		x	
Kommunale nettverk												
Kommunikasjon	x		x		x			x		x		x
Næring (inkl Hadelandshagen)	x		x		x			x		x		x
Infrastruktur (samferdsel, energi)	x		x		x			x		x		x
Andre møteplasser vi er delaktig i *												
Samarbeidsmøte med SNR og GRIP				x							x	
Dialogmøte med Ringeriksregionen	x							x				
Regional samferdselskonferanse?				x								
Hadelandskonferansen											x	

* Evt samarbeidsmøter med Gjøvikregionen avventes til vi vet fremtidig fylkestilhørighet for Gran. Her er det løpende samarbeid i 2025.